

בס"ד

יום **ה', יג' בשבט** תש"ס (**20** בינואר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

<u>לקראת ט"ו בשבט, מתוך דברי חז"ל על הדמיון בין בני-אדם ואילנות:</u>

היה ר' אלעזר בן עזריה אומר: "כל שחכמתו מרובה ממעשיו, למה הוא דומה? לאילן שענפיו מרובין ושרשיו מועטין והרוח באה ועוקרתו והופכתו על פניו. אבל כל שמעשיו מרובין מחכמתו למה הוא דומה? לאילן שענפיו מועטין ושורשיו מרובין, שאפילו כל הרוחות שבעולם באות ונושבות בו, אין מזיזות אותו ממקומו, שנאמר: "והיה כעץ שתול על פלגי-מים..." [ירמיה **יז**' 8] [פרקי אבות ג',22]

הקשר בין ט"ו בשבט, שהוא ר"ה לאילנות כפי שמובא במשנה לבין נטיעת אילנות התפתח רק לקראת סוף המאה ה-19 בחוגים של מבשרי התנועה הציונית. ר' זאב יעבץ, היסטוריון ומחנך, שבו תולים את הרעיון לעצב חג ל"נטיעת אילנות" בט"ו בשבט, כותב: "למען חבב את הנטעים, נטעי הארץ, אשר נטע ה' לאבותינו, לשבוע מטובם ולהתענג מיופיים, יש לבית הספר לעשות יום טוב, לערוך בו במערכת, ברוב חן והדר את העצים, הנטעים, השושנים והפרחים, ככל אשר יעשו בארצות אירופה בראשון לחודש מאי..."

הנטיעה הראשונה של האילנות בט"ו בשבט היתה בשנת תרמ"ד(1884-5644) [="ויתברכו" בגימטריא**] במושבה ייסוד המעלה, וכך מדווחים עליה: "...בשבוע העברה נטענו בהגן אשר הוא בשותפות עם כל החברה יותר מחמש עשרה מאות אילנות נטיעות...כי אדם עם עץ השדה הוא חברה אחת, וזה בלא זה אין להם חיים טובים. לזאת ראשית עסקנו הוא בנטיעות כי כך הורה לנו הבורא עולם, טרם כל לעסוק בנטיעות, כי גם הוא עשה כן, כמו שכתוב: "ויטע ה' אלו-קים גן בעדן..."** [בראשית ב',8]

בט"ו בשבט תר"ן(1890-5650), לקח הרב זאב יעבץ, ששימש מנהל ביה"ס בזכרון יעקב, את תלמידיו ונטע שתילי עצים בחוצות המושבה. כל תלמיד אחז בידו שתיל והם צעדו ובפיהם שירו של יעבץ: "הנה הציפורים המעופפים שרים / כנף רננים הזמיר יתרונן בראש אמירים / ציפורים נאמנות / בראש השנה לאילנות." שנים אחדות לאחר מכן, באלול תרס"ו(1906-5666), הציע המורה ח.ל.זוטא באסיפה הכללית של הסתדרות המורים העברים ביפו: "לחוג את ט"ו בשבט מפני שהוא חג האילנות, חג הטבע...אני מציע להטיל חובה לעשות חג נטיעות עצים בט"ו בשבט בכל בתי הספר...". ההצעה התקבלה. [מתוך ה'הגדה' לסדר ט"ו בשבט]

וסיסמה אחת (אולי) אומרת הכל: נראה ב'פוסטר' בבית הכנסת בשבת שעברה: "ואהבת לארצך כמוך!"

<u>ועוד על שבת שירה (השבת, פר' "בשלח"):</u> שירה זו אמרו מתוך שלמות האמונה ולא מתוך התפעלות הנפש למראה הניסים והנפלאות. כי ההתפעלות עוברת, אבל האמונה נקבעת בלב וקיימת לעד. ולא אמרו ישראל שירה עד שנתאמן בלבם שכל מה שעבר עליהם עד עתה מן השעבוד והעוני וכל מה שעתיד לעבור עליהם עוד מן הנסיון והצירוף – הכל מחסד ה' עליהם מעולם ועד עולם. ואין לישראל שמחה ואין להם חיים אלא באמונה בלבד שהם מאמינים בה'. וכן כתוב בשירה הזאת: "ויאמינו בה' ובמשה עבדו. אז ישיר משה ובני ישראל..." [ספר התודעה]

יום נעים ושבת שלום!

כניסת שבת(ב"ש): 16^{43}
צאת השבת(ב"ש): 17^{42}